

Azərbaycan sadıq dost, mehriban qonşu, mötəbər tərəfdaşdır

Azərbaycan xarici siyasətinin prioritet istiqamətlərindən biri də qonşu dövlətlərlə münasibətlərin inkişaf etdirilməsidir. Torpaqlarımızın 20 faizi-ni 30 ilə yaxın işğal altında saxlayan, soydaşlarımızı qətlə yetirən, məcburi köçkünə çevirən, işğalçılıq dövründə ərazilərimizdə daşı daş üstə qoymayan Ermənistan istisna olmaqla bütün qonşularla yaxşı münasibətlərimiz mövcuddur.

Təbii ki, qonşu ölkələrlə, ümumiyyətlə, dünya dövlətləri ilə əlaqələrindən söz düşəndə ilk növbədə Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərindən bəhs edilməlidir. Bu da təsadüfi deyil. Çünki Türkiyə Azərbaycanın ən yaxın müttəfiqidir. Dünyada əlaqələri bu dərəcədə inkişaf etmiş ölkələr tapmaq çətindir. Türkiyə Azərbaycanın müstəqilliyini 1991-ci il noyabrın 9-da tanıyıb. Bununla da qardaş ölkə birinci olub. İki ölkə arasında diplomatik münasibətlər 1992-ci il yanvarın 14-də qurulub. Türkiyənin Bakıdakı səfirliyi 1992-ci ilin yanvar ayında, Azərbaycanın Ankaradakı diplomatik nümayəndəliyi isə həmin ilin avqust ayında açılıb.

Ulu öndər Heydər Əliyevin “Bir millət, iki dövlət” fəlsəfəsi üzərində qurulmuş müasir Azərbaycan–Türkiyə münasibətləri öz müstəsnalığı ilə fərqlənir və hərtərəfli strateji müttəfiqlik kimi səciyyələndirilir. Azərbaycanın müstəqilliyini tanıyan ilk dövlət kimi Türkiyə ilə ikitərəfli əlaqələrin bütün sahələr üzrə hərtərəfli inkişafı Azərbaycan xarici siyasətinin hər zaman prioriteti olub. Ulu öndərin Azərbaycan–Türkiyə əlaqələrinin genişləndirilməsi ilə bağlı müdrik siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən də uğurla davam etdirilir. 2021-ci il iyunun 15-də Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ilə münasibətlərimiz özünün ən parlaq dövrünə qədəm qoyub.

Əlbəttə, Türkiyə ilə münasibətlərdən söz düşəndə qardaş ölkənin Vətən müharibəsi dövründə ölkəmizə verdiyi siyasi və mənəvi dəstək xüsusi qeyd edilməlidir. Həmin günlərdə Ankaradan Bakıya nazirlərin, digər rəsmi şəxslərin etdikləri ardı-arası kəsilməyən səfərlər, onların Bakıda verdikləri dəstək bəyanatları bizə mənəvi güc verirdi. Həmin səfərlər Azərbaycan

dövlətinə və xalqına həmin günlərdə “siz tək deyilsiniz!” ismarıcını verirdi. Eyni zamanda, Türkiyə hansısa güclərin mümkün təxribatları qarşısında cəkindirici amil idi.

Münasibətlərin yüksəlişində Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasında yaranmış, qarşılıqlı hörmət və etimada, eləcə də qardaşlıq münasibətlərinə əsaslanan fəal siyasi dialoqun da müstəsna rolu var. Bu məqam iki ölkə arasında bütün sahələrdə yaxın iş birliyini şərtləndirən və ciddi nailiyyətlərin əldə olunmasını təşviq edən əsas faktor kimi çıxış etməkdədir. Hazırda Azərbaycan–Türkiyə münasibətlərində ciddi əməkdaşlıq və nailiyyətlərin müşahidə edilmədiyini heç bir sahə mövcud deyil. Azərbaycan–Türkiyə ikitərəfli əlaqələrinin inkişafında Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurası, xarici işlər nazirlikləri arasında siyasi məsləhətləşmələr, iqtisadi əməkdaşlıq üzrə birgə hökumətlərarası komissiya, parlamentlərarası dostluq qrupu və digər platformalar əhəmiyyətli rol oynayır. Bu formatlar çərçivəsində keçirilən mütəmadi görüşlər və yüksək səviyyəli qarşılıqlı səfərlər müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəldilmiş əlaqələrimizin inkişaf dinamikasını saxlanılması prosesinə öz müstəsna töhfəsinə verir.

Azərbaycanın digər qonşusu – Rusiya ilə münasibətlər də dinamik şəkildə inkişaf etməkdədir. Ölkəmiz Rusiya ilə münasibətlərə böyük əhəmiyyət verir və bu münasibətlərin bütün istiqamətlər üzrə genişlənməsində və dərinləşməsində maraqlıdır. Hazırda Azərbaycan–Rusiya əlaqələri strateji tərəfdaşlıq səciyyəsi daşıyır. Çoxşaxəli ikitərəfli əməkdaşlıq dinamika sürətlə gedir. Bu çərçivədə 2022-ci il fevralın 22-də Prezident İlham Əliyev və Rusiya Prezidenti Vladimir Putin tərəfindən Moskvada

imzalanmış “Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında müttəfiqlik qarşılıqlı fəaliyyəti haqqında Bəyannamə” xüsusi qeyd olunmalıdır. Sənəd ikitərəfli münasibətlərimizi keyfiyyətcə yeni mərhələyə çıxarıb və əlaqələrimizin daha da genişləndirilməsi üçün yeni imkanlar yaradıb.

Gürcüstanla əlaqələrimiz də inkişaf etməkdədir. Bu əlaqələr qədim tarixi köklərə bağlıdır. Azərbaycan–Gürcüstan münasibətləri uğurlu inkişaf yolu keçərək, strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə yüksəlib. Ölkəmiz Gürcüstanla ikitərəfli əlaqələrinə xüsusi əhəmiyyət verir. Eyni zamanda, Gürcüstan Azərbaycanın, necə deyirlər, Avropaya açılan qapısıdır. Bizim bir sıra mühüm iqtisadi layihələrimiz Gürcüstan ərazisindən keçir. Bakı–Tbilisi–Ceyhan, Cənub Qaz Dəhlizi kimi mühüm enerji layihələri Avropanın enerji təhlükəsizliyinə töhfə verir, Bakı–Tbilisi–Qars dəmir yolu isə Şərqi və Qərbi arasında qısa və səmərəli alternativ bağlantı yaradır.

Əməkdaşlığın dərinləşməsində və genişlənməsində Bakı ilə yanaşı, Tbilisi də maraqlıdır. Gürcüstanda 2024-cü il oktyabrın 26-da keçirilən parlament seçkiləri nəticəsində “Gürcü arzusu” Partiyasının qalib gəlməsindən sonra əlaqələrimizdə müsbət dinamika hiss edilməkdədir. Təsadüfi deyil ki, Gürcüstanın baş naziri İrakli Kobaxidze seçkilərdən sonra ilk xarici səfərini yanvarın 17-də ölkəmizə edib. Parlament seçkilərindən sonra baş nazirin ilk səfərini Azərbaycana həyata keçirməsi, təbii ki, Azərbaycan–Gürcüstan əlaqələrinin nə qədər yüksək səviyyədə olmasından xəbər verir. Ümumiyyətlə, Azərbaycan Prezidenti və Gürcüstan Baş naziri arasında görüşlər müntəzəm xarakter alıb. Gürcüstan Baş naziri 2024-cü ildə iki dəfə – martın 16-da və noyabrın 11-də Bakıya səfər edib. Birinci səfər rəsmi səfər olub. İkincisi isə COP29-da iştirak məqsədi daşıyır.

Cənub qonşumuz İranla münasibətlər də ölkəmiz üçün mühüm əhəmiyyət daşıyır. Xalqlar arasında tarixi və mədəni bağlılıqlar əlaqələrin inkişafında öz sözünü

deyir. Bu bağlılıqlar iki ölkə arasında münasibətlərin bütün sahələr üzrə inkişafı üçün zəmin yaradır. Hazırda ikitərəfli əlaqələrimiz ticari-iqtisadi, enerji, energetika, nəqliyyat-logistika, kənd təsərrüfatı, humanitar və digər sahələr üzrə inkişaf edir. Ölkələrimiz arasında regional və beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində əməkdaşlıq davam edir.

Bakı Tehranla münasibətlərə hər zaman xüsusi əhəmiyyət versə də, əvvəlki İran hakimiyyəti bunu lazımınca qiymətləndirmədi. Nəticədə münasibətlərdə eniş baş verdi. 2023-cü il yanvarın 27-də Tehrandakı səfirliyimizə qarşı terror aktı törədildi. Bundan əlavə, İranın əvvəlki hakimiyyətinin ölkəmizlə bağlı bir sıra yanlış addımlarına rast gəldik. Prezident İlham Əliyev 2025-ci il yanvarın 7-də yerli televiziya kanallarına müsahibədə İranla münasibətlər barədə müfəssəl açıqlama verdi. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, əvvəlki hakimiyyətlə münasibətlərimizin pisləşməsi yenə də bizim günahımız ucbatından olmayıb. “Sadəcə olaraq, bəzi məqamları xatırlatmaq istəyirəm...” deyən cənab İlham Əliyev münasibətlərin düşdüyü durumun səbəblərini açıqladı.

İndi isə İranla münasibətlərdə yeni səhifə açılır. Prezident Məsud Pezeşkianın aprel 28-də ölkəmizə etdiyi rəsmi səfərin əlaqələrin inkişafına töhfə verəcəyi şübhəsizdir. Tehranla əlaqələrin möhkəmləndirilməsi və münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq səviyyəsinə qalxması üçün hər hansı maneə mövcud deyil. Əlaqələrin möhkəmləndirilməsi üçün tarixi imkan yarandığına da əminliklə söyləyə bilərik.

Saxavət HƏMİD
XQ